

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 3179/05
01.02.2006. godina
Beograd

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Vojimira Cvijovića, predsednika veća, Branislave Apostolović, Jovanke Kažić, Milomira Nikolića i Vesne Popović, članova veća, u parnici tužioca AA, čiji je punomoćnik AB advokat, protiv tuženog "BB", protiv tužene VV, čiji je punomoćnik BA advokat, radi isplate duga, odlučujući o reviziji tužene VV izjavljene protiv presude Okružnog suda u Novom Sadu Gž. 3241/03 od 15. januara 2004. godine, u sednici veća održanoj 1. februara 2006. godine, doneo je

R E Š E N J E

UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Novom Sadu Gž. 3241/03 od 15. januara 2004. godine i presuda Opštinskog suda Novom Sadu P. 2815/01 od 9. decembra 2002. godine, u usvajajućem delu tužbenog zahteva tužioca i za troškove parničnog postupka u odnosu na tuženu VV i predmet vraća prvosepenom sudu na ponovno suđenje u ukinutom delu.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu P. 2815/01 od 9.12.2002. godine, ispravljena rešenjem istog suda od 27.6.2003. godine, obavezani su tuženi da tužiocu solidarno isplate iznos od 13.089,00 eura u dinarskoj protivvrednosti, sa domicilnom kamatom u dinarskoj vrednosti počev od 6.4.1999. godine pa do isplate, po najpovoljnijem kursu po kom banke u mestu plaćanja na dan isplate otkupljuju efektivnu stranu valutu. Tužbeni zahtev kojim je tužilac tražio isplatu u stranoj valuti i domicilnu kamatu za period od 6.10.1998. godine do 6.4.1999. godine je odbijen. Obavezani su tuženi da tužiocu solidarno isplate na ime troškova parničnog postupka iznos od 88.450,00 dinara. Odbijen je zahtev tužioca za dosudu zakonske zatezne kamate na parnične troškove.

Odlučujući o žalbama tužioca i tužene VV, Okružni sud u Novom Sadu je presudom Gž. 3241/03 od 15.1. 2004. godine žalbu tužioca delimično usvojio i prvostepenu presudu u delu zahteva za isplatu domicilne kamate preinačio, tako što je obavezao tužene da tužiocu na dosuđeni iznos glavnice solidarno isplate umesto domicilne kamate, pripadajuću kamatu počev od 6.4.1999. godine pa do isplate u dinarskoj protivvrednosti po najpovoljnijem kursu, te preinačio i u delu odluke o troškovima postupka, tako što su obavezani tuženi da tužiocu na dosuđene troškove postupka isplate zakonsku zateznu kamatu počev od 9.12.2002. godine pa do isplate, dok je u preostalom pobijanom odbijajućem a ne preinačenom delu žalba odbijena i prvostepena presuda potvrđena. Žalba tužene VV je odbijena i prvostepena presuda u pobijanom usvajajućem a nepreinačenom delu u odnosu na tuženu VV potvrđena.

Protiv presude Okružnog suda u Novom sadu tužena VV je blagovremeno izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe čl. 386. ZPP, Vrhovni sud je našao da je revizija tužene VV osnovana.

U provedenom postupku je utvrđeno da je u oktobru mesecu 1998. godine tužilac stupio u kontakt sa tuženom VV, saznajući da se bavi posredništvom u plasiranju novca. Dana 5.10.1998. godine, zaključen je ugovor o zajmu između "BB" Agencija "GG" kao zajmoprimca - posrednika i tužioca, kao zajmodavca, po osnovu kog ugovora je tužilac na ruke tuženoj VV predao iznos od 35.000 DEM, radi daljeg plasiranja, na period od 6 meseci. Tuženi u ugovorenom roku od 6 meseci nisu vratili tužiocu pozajmljeni novac. Na insistiranje tužioca, tužena VV je 9.1.1999.

godine, u prostorijama Agencije vratila iznos od 3.000 DEM. Nakon par dana, tužilac je od tužene VV primio još iznos od 5.400 DEM, a 15.4.1999. godine još 1.000 DEM. Prema rešenju Privrednog suda u Novom Sadu Fi. __, lica koja su ovlašćena za zastupanje prvotuženog su DD, direktor bez ograničenja i tužena VV, kao zamenik direktora bez ograničenja.

Na osnovu tako utvrđenih činjenica, nižestepeni sudovi su obavezali tužene da solidarno isplate tužiocu utuženi iznos. Sudovi zaključuju da je tužilac tuženoj VV, kao ovlašćenom licu prvotuženog, platio iznos od 35.000 DEM, čime je izvršio svoju obavezu iz ugovora o zajmu, pa kako tuženi nisu ispunili svoju obavezu vraćanja duga u ugovorenom roku, dužni su da solidarno tužiocu isplate preostali dug na osnovu odredbe čl. 262. st. 1. i čl. 562. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima.

Zaključak nižestepenih sudova da je tužena VV kao ovlašćeno lice prvotuženog "BB" u obavezi da sa prvotuženim solidarno isplati tužiocu utuženi iznos, je zbog pogrešne primene materijalnog prava za sada preuranjen i pogrešan.

Odredbom Zakona o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 i 36/2002), koji je važio u spornom periodu, je propisano da preduzeće odgovara za svoje obaveze celokupnom svojom imovinom, da osnivači, članovi i akcionari preduzeća odgovaraju za obaveze preduzeća u slučajevima i pod uslovima propisanim ovim Zakonom (č. 53. st. 1. i 2.). Osnivači, članovi i akcionari, članovi uprave i izvršnog odbora direktora odgovaraju za obaveze preduzeća celokupnom svojom imovinom: ako su preduzeće zloupotrebili da bi postigli cilj koji je za njih zabranjen; ako su preduzeće zloupotrebili da bi oštetili svoje poverioce; ako su, suprotno propisima postupali sa imovinom preduzeća kao da je u pitanju njihova imovina; ako su smanjili imovinu preduzeća u svoju korist ili u korist drugog lica, a znali su ili morali znati da preduzeće neće biti u stanju da izmiri svoje obaveze prema trećim licima (čl. 54.).

Iz navedene zakonske odredbe čl. 53. st. 1. i 2. proizilazi da su osnivači i njihova preduzeća posebne pravne ličnosti pa svaka od njih odgovara vlastitom imovinom. Međutim, u čl. 54. navedenog Zakona propisani su izuzeci kojima se odstupa od pravila odvojene odgovornosti preduzeća i njegovih osnivača institutom privida pravne ličnosti. Institut privida pravne ličnosti ili probijanja pravne ličnosti ne može primenjivati ni jedan drugi organ, osim suda. Dakle, samo su sudovi ovlašćeni da u cilju zaštite poverioca, kada su se stekli uslovi iz navedenog člana, pruže pravnu zaštitu poveriocima na taj način što će se izvršiti probijanje pravne ličnosti preduzeća i obavezati vlasnika za dugove preduzeća. Ali, da bi se primenio ovaj institut potrebno je da su ispunjeni neki od navedenih uslova u čl. 54. Zakona. Različiti su načini i modaliteti zloupotrebe ili prevarnih radnji kojima vlasnici ili članovi uprave oštećuju poverioce raspolažući imovinom preduzeća u svoju ličnu korist, u korist srodnika ili trećih lica, zatim mešanjem svoje lične imovine sa imovinom preduzeća i slično. U svim tim situacijama bitno je da prvostepeni sud mora da utvrdi da postoji radnja koja predstavlja zloupotrebu u smislu čl. 54. Zakona. To može biti kao što je napred navedeno mešanje imovine preduzeća sa ličnom imovinom, plaćanja novcem preduzeća za lične potrebe, za kupovinu kuće, automobila, otuđenje imovine u korist srodnika ili trećih lica ili u svoju ličnu korist raspolaganjem imovinom preduzeća na druge načine u cilju izigravanja poverilaca, pa čak i smanjenjem imovine u svoju korist ili korist drugog lica u situaciji kada znaju da neće biti u stanju da izmire poverioce iz preostale imovine.

Drugostepeni sud u pobijanoj presudi zaključuje da je tužena VV kao ovlašćeno lice prvotuženog, zaključila ugovor sa tužiocem, na svoje ruke primila pozajmljeni iznos od koga je vratila jedan deo, zbog čega je kao učesnik u materijalno-pravnom odnosu iz kojeg je ova parnica i nastala samim tim i pasivno legitimisana u ovoj pravnoj stvari po tužbi tužioca. Iz sadržine spisa i priloženog rešenja Privrednog suda u Novom Sadu Fi. __ proizilazi da je tužena VV zajedno sa DD osnivač prvotuženog i da je upisana kao lice ovlašćeno za zastupanje prvotuženog kao zamenik direktora bez ograničenja. Iz zaključenog ugovora o zajmu proizilazi da je ugovor zaključen 5.10.1998. godine između "BB" Agencija "GG", te da je za zajmoprimca ugovor potpisala VV i to za Agenciju "GG" kao šef poslovnice. Pored potpisa VV stavljen je pečat privatnog Preduzeća za proizvodnju i trgovinske usluge i posredovanje "BB". Da bi tužena VV odgovarala za obaveze iz zaključenog ugovora, trebalo je pre svega raspraviti koji je status ona imala u preduzeću, sa kojim je tužilac zaključio ugovor o zajmu. Ovo iz razloga, ako je tužena bila osnivač ili član preduzeća, tada bi odgovarala za obaveze preduzeća celokupnom svojom imovinom samo ako su se stekli uslovi iz čl. 54. Zakona o preduzećima, a koje je jedino sud ovlašćen da utvrđuje. Od ove odgovornosti treba razlikovati odgovornosti iz čl. 170. Zakona o obligacionim odnosima kojim je propisano da za štetu koju zaposleni u radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu, oštećeni ima pravo zahtevati naknadu štete neposredno i od zaposlenog ako je štetu prouzrokovao namerno.

Nižestepeni sudovi zbog pogrešne primene materijalnog prava nisu utvrdili relevantne činjenice na koje je ukazano u revizijskoj odluci, to je bio razlog što je revizija tužene VV usvojena i nižestepene presude u smislu odredbe čl 395. st. 2. ZPP-a ukinute na način opisan u izreci odluke u odnosu na tuženu VV i predmet vraćen na ponovno

suđenje u ukinutom delu.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će saglasno iznetom stavu u ovom rešenju utvrditi sve relevantne činjenice za pravilnu primenu materijalnog prava pa će na osnovu utvrđenih činjenica i pravilna primene materijalnog prava ponovo odlučiti o tužbenom zahtevu tužioca u odnosu na tuženu VV kao i o troškovima postupka.

Na osnovu odredbe čl. 491. st. 4. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", br. 125/2004 od 22.11.2004. godine, stupio na snagu 23.2.2005. godine), Vrhovni sud je odlučio o reviziji po pravilima parničnog postupka koja su važila do stupanja na snagu navedenog zakona.

Predsednik veća-sudija,

Vojimir Cvijović, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

sd